

Statlig basisfinansiering av forskningsinstitutter

Statlig basisbevilgning gis årlig til om lag 50 forskningsinstitutter, etter *Retningslinjer for statlig basisfinansiering av forskningsinstitutter*.

Basisfinansieringsordningen for instituttsektoren ble fastsatt ved Kongelig resolusjon 19. desember 2008 og etablert med virkning fra 2009. Ordningen ble evaluert i 2012. I de reviderte retningslinjene fastsatt av Kunnskapsdepartementet 1. juli 2013, er det foretatt endringer som skal gjøre ordningen enklere og mer fremtidsrettet, og med tydelige insentiver til instituttene.

Basisfinansieringsens formål er å sikre en sterk instituttsektor som kan tilby næringsliv og offentlig sektor relevant kompetanse og forskningstjenester av høy internasjonal kvalitet. Den statlige basisfinansieringen skal disponeres til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging, og skal stimulere instituttene vitenskapelige kvalitet, internasjonalisering og samarbeid.

Retningslinjene angir hvilke grunnleggende krav instituttene må oppfylle for å få statlig basisbevilgning, og kriteriene for hvordan basisbevilgningen skal fordeles. Norges forskningsråd er tillagt et strategisk ansvar for instituttsektoren, og har ansvaret for å forvalte basisfinansieringsordningen etter de gjeldende retningslinjene.

[Retningslinjer for statlig basisfinansiering av forskningsinstitutter](#)

Fire fordelingsarenaer

Instituttene er fordelt på fire fordelingsarenaer, etter instituttene faglige innretning og brukergrupper:

- > arena for miljøinstitutter
- > arena for primærnæringsinstitutter
- > arena for samfunnsvitenskapelige institutter
- > arena for teknisk-industrielle institutter

Fire departementer med finansieringsansvar

Det er fire departementer som har ansvaret for basisfinansieringen av forskningsinstitutter:

- > Klima- og miljødepartementet (miljøinstitutter)
- > Nærings- og fiskeridepartementet (teknisk-industrielle institutter og primærnæringsinstitutter)
- > Landbruks- og matdepartementet (primærnæringsinstitutter)
- > Kunnskapsdepartementet (samfunnsvitenskapelige institutter)

Basisbevilgningen

Basisbevilgningen består av en grunnbevilgning og strategiske instituttsatsinger.

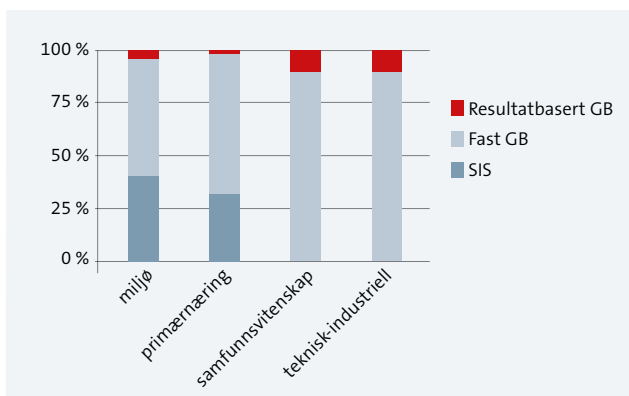
Grunnbevilgningen

Grunnbevilgningen har både en fast del og en resultatbasert del. Departementer med basisfinansieringsansvar fastsetter i statsbudsjettet hvor stor andel av grunnbevilgningen som skal være resultatbasert. I 2014 ble 10 prosent av grunnbevilgningen til de samfunnsvitenskapelige og de teknisk-industrielle instituttene fordelt ut fra resultater, mens 5 prosent av grunnbevilgningen til miljøinstituttene og 2,5 prosent av grunnbevilgningen til primærnæringsinstituttene ble fordelt ut fra resultater.

Strategiske instituttsatsinger

Alle departementer kan finansiere strategiske instituttsatsinger på utvalgte områder. Retningslinjene fastsetter den øvre grensen for hvor stor andel av samlet basisbevilgning som kan settes av til strategiske instituttsatsinger. I 2014 har miljøinstituttene og primærnæringsinstituttene en slik ordning. Øvre grense for andel av samlet basisbevilgning til strategiske instituttsatsinger er 40 prosent for miljøinstituttene og 30 prosent for primærnæringsinstituttene.

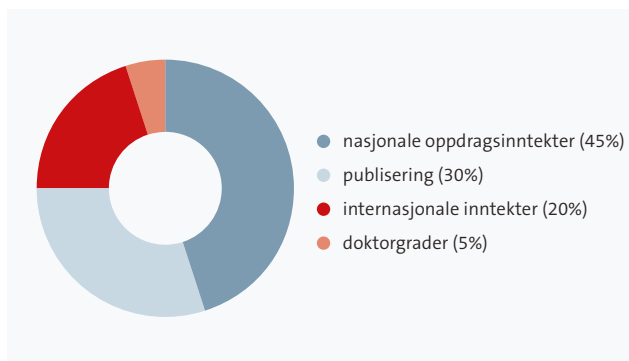
Figur 1 viser fordelingen mellom fast del og resultatbasert del av grunnbevilgningen (GB) og strategiske instituttsatsinger (SIS) i 2014, for de fire arenaene.

Nærmere om den resultatbaserte delen av grunnbevilgningen

Den resultatbaserte delen av grunnbevilgningen for hver arena fordeles ut fra de resultatene instituttene oppnår på fire indikatorer. Disse er nasjonale oppdragsinntekter, publisering, internasjonale inntekter og doktorgrader.

Figur 2 viser hvordan den resultatbaserte delen av grunnbevilgningen fordeles på bakgrunn av resultater på hver indikator.

Hvert kakestykke i diagrammet i figur 2 tilsvarer andel av den resultatbaserte bevilgningen som skal fordeles mellom instituttene på en arena. Beløpet fordeles ut fra hvilke resultater hvert institutt får på den aktuelle indikatoren, sett i forhold til det samlede resultatet på indikatoren for alle instituttene. For hvert institutt beregnes resultatet på hver indikator ut fra de tre siste årenes resultater, der det siste året teller dobbelt. Den resultatbaserte grunnbevilgningen som hvert institutt får, er summen av enkeltbeløpene for hver indikator.

Hvert institutts andel av den resultatbaserte delen av grunnbevilgningen avhenger dermed både av instituttets resultater på de ulike indikatorene, og av hvilke resultater de andre instituttene på arenaen oppnår på de samme indikatorene.

De fire indikatorene

> Nasjonale oppdragsinntekter

Nasjonale oppdragsinntekter er vederlag (betaling) for leveranse av anvendt forskning som er definert av norsk oppdragsgiver, og som har vært utlyst i åpen konkurranse (se faktaboks).

> Vitenskapelig publisering

Instituttets vitenskapelige publikasjoner registreres i forskningssystemet CRISTin etter de regler som gjelder for CRISTin. Indikatoren for vitenskapelig publisering er basert på disse registreringene (se faktaboks).

> Internasjonale inntekter

Alle inntekter instituttet får fra utlandet inngår i denne indikatoren. Dette er bl.a. inntekter fra prosjekter finansiert av utenlandsk næringsliv, offentlig utenlandsk institusjon, nordiske og andre internasjonale organisasjoner og prosjekter under EUs forsknings- og innovasjonsprogrammer.

> Avlagte doktorgrader

Her inngår antall avlagte doktorgrader (godkjent disputas), der minst 50 prosent av doktorgradsarbeidet (minimum 18 måneder) har vært utført ved instituttet, eller der instituttet har bidratt med minst 50 prosent av finansieringen av doktorgradsarbeidet.

På oppdrag fra Forskningsrådet samler Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) hvert år inn nøkkeltall som brukes for å beregne den resultatbaserte delen av grunnbevilgningen. NIFU har utarbeidet en veiledning for rapportering av disse nøkkeltallene.

Nasjonale oppdragsinntekter

Nasjonale oppdragsinntekter er vederlag (betaling) for leveranse av anvendt forskning som er definert av norsk oppdragsgiver, og som har vært utlyst i åpen konkurranse.

- > *Anvendt forskning* omfatter i denne sammenheng også FoU-baserte tjenester (utredninger, analyser, evaluering, rådgivning, undervisning m.m.).
- > *Med leveranse definert* av oppdragsgiver menes at oppdraget er spesifisert med hensyn til resultatene som skal oppnås, at oppdragsgiver har rett til å påvirke utformingen av tjenesten slik at transaksjonen fremstår som gjensidig bebyrdende, og at oppdragsgiver har rett til erstatning eller kompensasjon dersom tjenesten er mangelfullt utført. Det skal være en skriftlig kontrakt mellom oppdragsgiver og oppdrags-taker. Tjenesten (resultatene) skal primært anvendes av oppdragsgiver til eget formål.
- > *Med åpen konkurranse* menes for offentlig oppdrags-giver at minst tre tilbydere er invitert til å delta i konkurransen om oppdraget på ikke-diskriminerende vilkår. Det skal være en fast tidsfrist for levering av tilbudet. For private oppdragsgivere og interesserorganisasjoner stilles det ikke spesifikke krav til hva åpen konkurranse innebærer, ettersom disse i utgangspunktet antas å opptre som markedsaktører.

Deltakelse i ordningen

Deltakelse i basisfinansieringsordningen er ikke rettighetsbasert. Departementer med basisfinansieringsansvar foreslår i statsbudsjettet hvert år hvilke forskningsinstitutter som skal motta basisfinansiering, og om noen institutter skal tas inn i eller ut av ordningen.

Institutter som skal innlemmes i basisfinansieringsordningen må bl.a. oppfylle følgende krav:

- > drive forskning som er av interesse for norsk næringsliv, forvaltning eller samfunnsliv
- > ha en faglig og vitenskapelig kompetanse som bl.a. kommer til uttrykk gjennom vitenskapelig publisering
- > delta i en åpen konkurranse om nasjonale og internasjonale forskningsmidler
- > inngå i en hensiktsmessig arbeidsdeling i det norske forskningssystemet
- > ikke betale utbytte eller gi andre direkte eller indirekte fordeler til eier eller nærstående.

Institutter som ikke er med i basisfinansieringsordningen, kan be Forskningsrådet vurdere om de tilfredsstillende grunnleggende kravene. Hvilke kvalifiserte institutter som får delta i ordningen, vil avhenge av en helhetlig vurdering. I tillegg må departementer med basisfinansieringsansvar stille finansiering til rådighet. Forskningsrådet skal også gi departementene råd om hvilke institutter som bør tas ut av ordningen.

[For mer informasjon, se Forskningsrådets nettside om instituttsektoren](#)

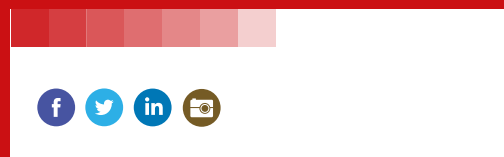
Vitenskapelig publisering – beregning av publiseringspoeng

Hvis en publikasjon har flere forfattere deles publiseringspoengene mellom instituttene etter forfatterens andel i artikkelen. Artikler publisert i samarbeid med andre institusjoner i inn- eller utland, gis 25 prosent ekstra uttelling.

Publiseringskanalene er delt inn i to kvalitetsnivåer. Nivå 1 gir normal uttelling og dekker kanaler som utgir 80 prosent av publikasjonene i faget. Nivå 2 gir ekstra uttelling og skal omfatte de mest betydelige og kvalitetskrevede kanalene som utgir 20 prosent av fagets publikasjoner. Publiseringspoeng beregnes ved at forfatterandelen multipliseres med publiseringsform, kvalitetsnivå for publiseringskanal og medforfatterskap.

PUBLISERINGSFORM	NIVÅ 1	NIVÅ 2
Vitenskapelig artikkel i tidsskrift, årbok serie eller nettsted med vitenskapelig redaksjon og med rutiner for fagfelleevaluering (ISSN-titler).	1	3
Vitenskapelig artikkel i antologi/artikkelsamling med ISBN-nummer, men uten overordnet ISBN, utgitt på vitenskapelig forlag med rutiner for fagfelleevaluering.	0,7	1
Vitenskapelig monografi (bok) med ISBN-nummer og doktorgradsavhandling utgitt på vitenskapelig forlag.	5	8

Det er CRISTin som regner ut publiseringspoengene.

Norges forskningsråd

Stensberggata 26
Postboks 2700 St. Hanshaugen
N0-0131 Oslo

Ny adresse fra 23. juni 2014:
Drammensveien 288
Postboks 564
1327 Lysaker

Telefon: +47 22 03 70 00
Telefaks: +47 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

April 2014
ISBN: 978-82-12-03327-6 (pdf)

Design: Burson-Marsteller
Foto: Shutterstock og Sverre Jarild